

## กองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์

ผลผลิต	เกษตรกรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ
กิจกรรมหลัก	กิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านปศุสัตว์
กิจกรรมรอง	กิจกรรมสัตว์เล็ก (โครงการพัฒนาการเลี้ยงแพะนม)

### 1. หลักการและเหตุผล

เกษตรกรมีการเลี้ยงแพะนมจำนวนมากขึ้นทั่วประเทศ ในปี 2561 มีแพะนม รวม 26,032 ตัว เกษตรกร รวม 1,742 ราย ได้แก่ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ กรุงเทพมหานคร และในจังหวัดใกล้เคียง และจังหวัดต่างๆจากการสำรวจเบื้องต้น มีนํ้านมดิบทั่วประเทศ ประมาณ 4,000 – 5,000 กก./วัน คิดเป็นนํ้านมแพะประมาณประมาณ 1,825 ตัน/ปี คิดเป็นมูลค่านํ้านมดิบประมาณเกือบ 100 ล้านบาท/ปี ส่วนนํ้านมแพะพาสเจอร์ไรซ์ประมาณกว่า 300 ล้านบาท/ปี และเครื่องสำอางที่ทำจากนํ้านมแพะอีก 200 ล้านบาท/ปี เนื่องจากลงทุนต่ำกว่าการเลี้ยงโคนมมาก เลี้ยงในพื้นที่ขนาดเล็กได้ ราคานํ้านมแพะ 40-50 บาท/กก. (ส่วนนํ้านมโคประมาณ 19 บาท/กก.) นํ้านมแพะแปรรูปพาสเจอร์ไรซ์ราคาสูงมากเป็น 100-120 บาท/กก.เป็นที่ต้องการในตลาดอาหารสุขภาพและผลิตได้ไม่พอ แม้ว่าส่วนใหญ่จะใช้เทคโนโลยีการเลี้ยงระดับต่ำ - ปานกลาง ยังไม่ได้เป็นมาตรฐานฟาร์ม (GAP) และในการแปรรูปนํ้านมยังไม่ได้รับมาตรฐานการแปรรูป เช่น อ.ย.เป็นต้น ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาการเลี้ยงแพะนม ในด้านต่างๆ เพื่อให้เกษตรกรเลี้ยงถูกต้องตามหลักวิชาการ แปรรูปนํ้านมที่ถูกหลักอนามัย ปลอดภัยต่อผู้บริโภค มีฐานข้อมูลด้านเกษตรกรแกนนำ/ตัวอย่างที่เป็นแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนมีข้อมูลด้านการผลิตและการตลาดที่เป็นปัจจุบัน จากพื้นที่จังหวัดต่างๆที่จะใช้เป็นประโยชน์ในการการวางแผนพัฒนาแพะนม แก่เกษตรกรและผู้ประกอบการ

### 2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาการเลี้ยงแพะนม การแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์และการตลาด
2. เพื่อพัฒนาฟาร์มแพะนมตัวอย่าง เป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่เกษตรกร
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ระบบการผลิต การตลาดแพะนมและนํ้านมแพะของเกษตรกร

### 3. ผลผลิต (Output) ระดับกิจกรรม/โครงการ

- จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ จำนวน 150 ราย
- ฟาร์มสาธิตเลี้ยงแพะนม จำนวน 6 แห่ง

### 4. ผลลัพธ์ (Outcome) ระดับกิจกรรม/โครงการ

- ความพึงพอใจของเกษตรกรที่ได้รับถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีของหน่วยงานกรมปศุสัตว์ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 70

### 5. ตัวชี้วัดความสำเร็จ (KPI)

- จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยี จำนวน 150 ราย

### 6. ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

#### 1. กิจกรรมจัดทำข้อมูล การผลิต – การตลาดการเลี้ยงแพะนม

- สำนักงานปศุสัตว์เขต 1 และ ร่วมกับ สนง.ปศุสัตว์จังหวัดในพื้นที่ดำเนินการสำรวจ จัดทำฐานข้อมูลเกษตรกร จำนวนแพะนม ผลผลิต ผลิตภัณฑ์จาก น้่านมแพะและการตลาด

- สำนักงานปศุสัตว์เขต 1 ร่วมกับ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสำรวจฟาร์มแพะนมเป็นรายฟาร์มเทียบกับ มาตรฐานการเลี้ยงแพะนมของประเทศ ให้ คณะกรรมการประเมินฟาร์ม ให้คำแนะนำทางวิชาการ เพื่อปรับปรุงฟาร์มแพะนม เป็นฟาร์มมาตรฐาน และการแปรรูปน้่านมถูกวิธี

#### 2. กิจกรรมจัดทำฟาร์มสาธิตเลี้ยงแพะนม

- สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด คัดเลือกฟาร์มแพะนมปรับปรุงเป็นฟาร์มตัวอย่าง จังหวัดละ 1 ฟาร์ม รวม 5 ฟาร์ม และ สนับสนุน วัสดุเกษตร วัสดุเวชภัณฑ์ ประกอบการถ่ายทอดเทคโนโลยีและจัดทำข้อมูลต้นทุนการผลิต

#### 3. กิจกรรมอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่เกษตรกร

- สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด 5 แห่ง จัดอบรมเกษตรกรที่เลี้ยงแพะนมและผู้สนใจด้านการเลี้ยงและการแปรรูปน้่านมแพะ รวมเกษตรกร 78 ราย โดยจัดทำหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการของเกษตรกร

4. สำนักงานปศุสัตว์เขต 1 และสนง.ปศุสัตว์จังหวัดส่งเสริมให้เกษตรกรดำเนินกิจกรรมลดต้นทุนการผลิต โดยเพิ่มพื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์ที่มีผลผลิตสูงและคุณภาพดีและใช้วัตถุดิบอาหารสัตว์ในท้องถิ่นและให้นำผลิตภัณฑ์จากน้ำนมแพะของกลุ่ม/ไปแสดงและจำหน่ายในงานแพะแห่งชาติ ครั้งที่ 16

5. สำนักงานปศุสัตว์เขต 1 ร่วมกับสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดจัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนกิจกรรมของเกษตรกร/ชมรม/เครือข่ายด้านการผลิตการแปรรูปและการตลาด โดยได้เชิญตัวแทนกองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์เข้าร่วมประชุมในช่วงต้นปีงบประมาณและติดตาม ประเมินผล ในช่วงกลางปีงบประมาณ และ ปลายปีงบประมาณ

6. กองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์ร่วมกับ สำนักงานปศุสัตว์เขต 1 และสนง.ปศุสัตว์จังหวัดจัดทำข้อมูลที่เป็นฐานข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานการผลิต การแปรรูป การตลาด ภูมิปัญญา และอื่นๆ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ทางช่องทางสื่อต่างๆ

7. กองผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ดำเนินกิจกรรมแสดงการสาธิตด้านนวัตกรรมแปรรูปน้ำนมแพะและผลิตภัณฑ์นมแพะจากเครือข่ายเกษตรกรเลี้ยงแพะ จำนวน 40,000 บาท ดังนี้

7.1 ในงานเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเทพฯที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยประมาณเดือนพฤศจิกายน 2561 ค่าใช้จ่าย จำนวน 15,000 บาท

7.2 ในการแถลงข่าวงานแพะแห่งชาติ ครั้งที่ 16 ค่าใช้จ่าย จำนวน 10,000 บาท

7.3 ในช่วงงานแพะแห่งชาติครั้งที่ 16 ค่าใช้จ่าย จำนวน 20,000 บาท

## 7. แผนภูมิความเชื่อมโยงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและขั้นตอนปฏิบัติงาน

